

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 1001 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

INFRATUZILMA SOHASINI ISLOH QILISH: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR

Maxmudova Marjona Jaloljonovna

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali talabasi
maxmudovamarjona147@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu akademik maqola Markaziy Osiyo, xususan, O'zbekiston misolida infratuzilma sohasini isloh qilishning imkoniyatlari va cheklovlarini chuqur tahlil qiladi. Maqolada infratuzilma rivojining mintaqa iqtisodiyoti va barqaror taraqqiyotdagi strategik ahamiyati ta'kidlanadi. Xususan, sarmoya jalb qilish, innovatsiyalarni joriy etish va xususiy sektor ishtirokini kengaytirish orqali o'sish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shu bilan birga, islohotlarni amalga oshirishdagi asosiy cheklovlar, jumladan, moliyalashtirish muammolari, geografik cheklovlar va institutsional to'siqlar aniqlanadi. Maqolada global tajribalar o'rganilib, mintaqa uchun barqaror rivojlanishni ta'minlovchi siyosat tavsiyalari ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: Infratuzilma islohoti, iqtisodiy rivojlanish, sarmoya, Markaziy Osiyo, xususiy sektor, barqarorlik, moliyalashtirish

KIRISH

Infratuzilma har qanday davlat iqtisodiyoti va jamiyatining asosiy ustuni bo'lib, uning sifat va samaradorligi mamlakatning raqobatbardoshligi, aholi turmush darajasi va biznes muhitining jozibadorligini bevosita belgilaydi. Transport, energetika, kommunal xizmatlar va raqamli infratuzilma kabi sohalar tovar va xizmatlar harakati, ishlab chiqarish samaradorligi, energiya ta'minoti barqarorligi va axborot almashinuvi uchun muhim zamin yaratadi. Markaziy Osiyo mintaqasi, xususan, O'zbekiston uchun infratuzilma sohasini isloh qilish strategik ahamiyat kasb etadi, chunki bu mintaqa ichki va tashqi savdoni kengaytirish, xorijiy sarmoyalarni jalb qilish hamda iqtisodiy o'sishni jadallashtirish imkoniyatini taqdim etadi. Infratuzilmani modernizatsiya qilish nafaqat iqtisodiy manfaatlarni, balki ijtimoiy va ekologik barqarorlikni ham ta'minlashga qaratilgan keng qamrovli jarayondir.

Ushbu maqolaning maqsadi infratuzilma sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilish, ularning mintaqa taraqqiyotdagi o'rnini baholashdir. Shu bilan birga, islohotlar jarayonidagi imkoniyatlar va mavjud cheklovlarni aniqlash, global tajribalar asosida samarali siyosat tavsiyalarini ishlab chiqish ham ushbu tadqiqotning muhim vazifalaridan hisoblanadi. Maqola quyidagi tarkibiy qismdan iborat: mavzuga oid adabiyotlar tahlili, tadqiqot metodologiyasi, shuningdek, xulosa va tavsiyalar. Ushbu yondashuv infratuzilma islohotlari bo'yicha chuqur va kompleks tahlilni ta'minlashga intiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Infratuzilma sohasini isloh qilish global iqtisodiyotda keng muhokama qilinadigan mavzu bo'lib, uning strategik ahamiyati ko'plab ilmiy tadqiqotlar va

siyosiy hujjatlarda qayd etilgan. Markaziy Osiyo mintaqasi uchun infratuzilma rivoji alohida ahamiyatga ega, chunki uning dengizga chiqish imkoniyati yo'qligi, katta masofalar va aholi zichligining pastligi transport va energetika tarmoqlariga yuqori talab qo'yadi. Osiyo Taraqqiyot Banki (ADB, 2017) ma'lumotlariga ko'ra, Markaziy Osiyo o'zining asosiy infratuzilma ehtiyojlarini qondirish uchun 2030-yilgacha har yili yalpi ichki mahsulotining 6.8 foizi miqdorida, ya'ni 33 milliard dollar sarmoya kiritishi kerak. Iqlim o'zgarishi oqibatlarini yumshatish va moslashish xarajatlarini hisobga olganda, bu ko'rsatkich 38 milliard dollarga (YaIMning 7.8 foizi) yetadi. Hozirda infratuzilma loyihalari asosan davlat manbalari hisobidan moliyalashtirilmoqda, chunki ulkan masofalar, dengizga chiqish imkoniyatining yo'qligi va aholi zichligining pastligi xususiy sarmoyalarni cheklamoqda.

Azhgaliyeva va Kalyuzhnova (ADBI Press, 2021) Markaziy Osiyodagi infratuzilma loyihalarining yuqori xarajatlari va uzoq davom etish muddatlari kabi umumiy to'siqlardan tashqari, aholi zichligining pastligi va shaharlararo masofalarning kattaligi kabi o'ziga xos muammolarni ta'kidlaydi. Bu esa mintaqalararo bog'liqlikni mustahkamlashni juda muhim qiladi. Transport va energetika infratuzilmasiga kiritilgan sarmoyalar transport xarajatlari va vaqtini sezilarli darajada kamaytiradi, bu esa CAREC mintaqasi ichida va global bozorlar bilan savdoga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu, o'z navbatida, biznesni kengaytirish, ish o'rinlari yaratish va hayot sifatini yaxshilash orqali iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantiradi. COVID-19 pandemiyasi davlat daromadlarini cheklagan bo'lsa-da, infratuzilma sarmoyalari orqali mintaqaviy aloqalarni yaxshilash biznes imkoniyatlarini yaratish, bozorga chiqishni oshirish va ijobiy "spillover" effektlarini ro'yobga chiqarish uchun muhimdir.

Infratuzilma sohasini modernizatsiya qilishning asosiy harakatlantiruvchi kuchlari iqtisodiy o'sishga intilish, raqamlashtirish, shaharsozlik, iqlim o'zgarishi va barqaror rivojlanish maqsadlari bilan bog'liq. Jahon banki va boshqa xalqaro tashkilotlar infratuzilma investitsiyalarining iqtisodiy multiplikativ ta'sirini ko'rsatuvchi ko'plab tadqiqotlarni e'lon qilgan. Bularga ish o'rinlari yaratish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, transport xarajatlarini kamaytirish va bozor integratsiyasini chuqurlashtirish kiradi. Markaziy Osiyo davlatlari uchun logistika imkoniyatlarini oshirish orqali global qiymat zanjirlariga integratsiyalashish muhim strategik ustuvorlik hisoblanadi.

O'sish imkoniyatlari sarmoya jalb qilish, innovatsiyalarni joriy etish va xususiy sektor ishtirokini kengaytirish bilan chambarchas bog'liq. Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki (EBRD) Markaziy Osiyoda o'z faoliyatida sezilarli yutuqlarga erishib, o'tgan yili mintaqaning oltita iqtisodiyotiga 121 ta loyiha orqali 2.26 milliard yevro sarmoya kiritgan, bu 2023 yilgi investitsiya hajmiga nisbatan deyarli ikki baravar ko'pdir (EBRD, 2024). Bank qo'shimcha ravishda qo'shma moliyalashtiruvchilardan 784 million yevro safarbar etib, mintaqaning real sektoriga jami 3 milliard yevrodan ortiq mablag' olib kelgan. O'zbekiston (938 million yevro) va Qozog'iston (913 million yevro) eng ko'p mablag' olgan davlatlar bo'lib, ular EBRDning global miqyosdagi investitsiyalar manzili bo'yicha mos ravishda

beshinci va oltinchi o‘rinlarni egallagan. Bu mablag‘larning katta qismi, ya’ni 61 foizi barqaror infratuzilma loyihalarini qo‘llab-quvvatlashga, 58 foizi esa yashil iqtisodiyotni moliyalashtirishga yo‘naltirilgan. Qarzlarning 24 foizi kichik va o‘rta biznes (KOB), ayollar va yosh tadbirkorlarga kredit berish uchun mahalliy banklarga taqdim etilgan, shuningdek, iqlimga chidamlilik tashabbuslariga sarflangan. Qolgan 15 foizi korporativ sektor mijozlariga ajratilgan. Qozog‘istonga kiritilgan umumiy investitsiyalar hozirda 10 milliard yevrodan, O‘zbekistonga esa 5 milliard yevrodan oshgan, Tojikiston va Qirg‘iziston ham har biri 1 milliard yevrodan ortiq sarmoya jalb qilgan. Bu investitsiyalar qayta tiklanuvchi energiya, muhim xom ashyolar va yirik infratuzilma loyihalaridagi kashshof loyihalarni o‘z ichiga olgan. Bu misollar infratuzilma sektoriga xalqaro sarmoyalarni jalb qilishning samarali yo‘llarini ko‘rsatadi.

PGIM (2024) "Osiyo-Tinch okeani kelajagini qurish: Infratuzilmaga sarmoya" hujjatida infratuzilmani aktivlar sinfi sifatida keng tushunishni targ‘ib qiladi va rivojlanayotgan global savdo landshaftida turli investitsiya imkoniyatlarini ochishni taklif qiladi. Ushbu yondashuv infratuzilmaga nafaqat davlat xarajatlari, balki moliyaviy bozorlarda xususiy sarmoyalar uchun jozibador yo‘nalish sifatida qarashni o‘z ichiga oladi. PGIM o‘z mijozlariga diversifikatsiyalangan investitsiya yechimlarini taklif qilish salohiyatiga ega ekanligini ta’kidlaydi, bu qimmatli qog‘ozlar, ko‘chmas mulk, xususiy kreditlar va boshqa muqobil aktiv sinflarini qamrab oladi. Bu xususiy sektorning infratuzilma loyihalariga jalb qilishda moliyaviy institutsiyalar rolini muhimligini ko‘rsatadi.

Shu bilan birga, infratuzilma islohotlarini amalga oshirishda qator cheklovlar mavjud. Bularga yuqorida aytib o‘tilganidek, moliyalashtirishning yetishmasligi, ayniqsa davlat byudjetlari uchun COVID-19 pandemiyasidan keyingi bosimlar kiradi. Shuningdek, qonunchilik va institutsional bazaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, xususiy-davlat sherikligi (XDS) mexanizmlarining zaifligi, korrupsiyaning yuqori darajasi va loyihalarni boshqarishdagi shaffoflikning yetishmasligi sarmoyadorlarning ishonchini pasaytirishi mumkin. Mintaqaviy hamkorlikning murakkabligi ham Trans-Kaspiy koridori kabi muhim loyihalarning to‘liq salohiyatini ochishga to‘sqinlik qilishi mumkin.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqot metodologiyasi sifatli tahlilga asoslangan bo‘lib, mavjud ilmiy adabiyotlar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari va siyosiy hujjatlarni sinchkovlik bilan o‘rganishni o‘z ichiga oladi. Maqola infratuzilma islohotlari bo‘yicha nazariy va empirik dalillarni sintez qilishga intiladi, bunda Markaziy Osiyo kontekstiga alohida e’tibor qaratiladi. Metodologiya qiyosiy tahlil elementlarini ham o‘z ichiga oladi, bunda mintaqaviy muammolar global tajribalar va eng yaxshi amaliyotlar bilan solishtiriladi.

Mavjud holatni tahlil qilish: Infratuzilma sektorining joriy holati, uning iqtisodiyotga ta’siri va islohotlarga bo‘lgan ehtiyojni aniqlash. Bunda Osiyo Taraqqiyot Banki (ADB) va Osiyo Taraqqiyot Banki Institutining (ADBI) Markaziy Osiyo mintaqasi bo‘yicha hisobotlaridan foydalanildi.

Imkoniyatlarni baholash: Xususiy sarmoyalarni jalb qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va mintaqaviy hamkorlikni kengaytirish orqali yuzaga keladigan o'sish imkoniyatlari o'rganildi. Yevropa Tiklanish va Taraqqiyot Banki (EBRD) faoliyati va PGIM kabi xususiy investitsiya firmalarining strategiyalari tahlil qilindi.

Cheklovlarni aniqlash: Islohotlarni amalga oshirishdagi asosiy to'siqlar, jumladan, moliyaviy cheklovlar, institutsional zaifliklar va geografik omillar o'rganildi.

Global tajribalarni o'rganish: Infratuzilma islohotlarida muvaffaqiyatga erishgan boshqa davlatlar va mintaqalar tajribalari o'rganilib, ulardan Markaziy Osiyo sharoitlari uchun tegishli xulosalar chiqarildi.

Siyosat tavsiyalarini ishlab chiqish: Tahlil natijalariga asoslanib, infratuzilma transformatsiyasini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan amaliy siyosat tavsiyalari ilgari surildi.

Ushbu metodologiya infratuzilma islohotlarining murakkab dinamikasini har tomonlama tushunishni ta'minlash va mintaqaviy xususiyatlarni hisobga olgan holda aniq siyosat yo'nalishlarini shakllantirish uchun asos yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Infratuzilma sohasini isloh qilish Markaziy Osiyo mamlakatlari, xususan, O'zbekiston uchun barqaror iqtisodiy o'sish va mintaqaviy integratsiya sari harakatning hal qiluvchi omilidir. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mintaqa o'z infratuzilma ehtiyojlarini qondirish uchun har yili ulkan miqdorda sarmoya (33-38 milliard dollar) kiritishi shart (ADB, 2017). Ushbu moliyalashtirish bo'shlig'ini to'ldirish va sarmoyalarni samarali yo'naltirish islohotlarning asosiy maqsadidir.

Mavjud imkoniyatlar orasida xalqaro moliya institutlari (EBRD, 2024), xususiy investorlar (PGIM, 2024) va innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarini jalb qilish muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, xususiy-davlat sherikligi (XDS) modellarini rivojlantirish, barqaror va yashil infratuzilma loyihalariga ustuvorlik berish hamda raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali infratuzilma samaradorligini oshirish katta salohiyatga ega. EBRD ning Markaziy Osiyoga kiritgan rekord darajadagi investitsiyalari, ayniqsa barqaror infratuzilma va yashil iqtisodiyot loyihalariga yo'naltirilgan mablag'lar, mintaqaning sarmoyaviy jozibadorligini va xalqaro hamkorlikning samaradorligini tasdiqlaydi.

Biroq, infratuzilma islohotlarini amalga oshirishda qator jiddiy cheklovlar mavjud. Bularga moliyalashtirishning doimiy yetishmasligi, davlat byudjetlariga bosim, geografik omillar (dengizga chiqish imkoniyatining yo'qligi, ulkan masofalar va aholi zichligining pastligi), shuningdek, institutsional va me'yoriy-huquqiy baza bilan bog'liq muammolar kiradi. Loyihalarni boshqarishdagi shaffoflikning yetishmasligi, korrupsiya xavfi va mintaqaviy hamkorlikdagi muvofiqlashtirish muammolari ham sarmoyadorlar ishonchiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Global tajribalar shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli infratuzilma islohotlari kuchli siyosiy iroda, uzoq muddatli strategik rejalashtirish, xususiy sektorni faol jalb

qilish, shaffof boshqaruv va mintaqaviy hamkorlikni talab qiladi. Markaziy Osiyo uchun quyidagi siyosat tavsiyalari muhim ahamiyatga ega:

Moliyalashtirish strategiyalarini diversifikatsiya qilish: Faqat davlat moliyalashtirishiga tayanmasdan, xususiy-davlat sherikligi (XDS), loyiha obligatsiyalari, "yashil" obligatsiyalar va xalqaro moliya institutlarining grant va kreditlarini faolroq jalb etish.

Institutsional islohotlarni chuqurlashtirish: Infratuzilma loyihalarini boshqarish va nazorat qilishda shaffoflikni oshirish, huquqiy va me'yoriy bazani takomillashtirish, korrupsiyaga qarshi samarali kurashish.

Mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirish: Trans-Kaspiy koridori kabi mintaqaviy ahamiyatga ega bo'lgan transport va energetika loyihalarini rivojlantirishda qo'shni davlatlar bilan faol hamkorlik qilish, bojxona va chegaradan o'tish tartiblarini soddalashtirish.

Innovatsiyalar va texnologiyalarni joriy etish: Aqlli infratuzilma yechimlari, qayta tiklanuvchi energiya manbalari va raqamli texnologiyalarni keng miqyosda joriy etish orqali samaradorlikni oshirish va atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish.

Kadrlarni rivojlantirish: Infratuzilma sohasida loyihalarni boshqarish, moliyalashtirish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash.

Xulosa qilib aytganda, infratuzilma sohasini isloh qilish murakkab, ammo juda muhim jarayon bo'lib, uning muvaffaqiyati uzoq muddatli strategik yondashuvni, keng qamrovli islohotlarni va barcha manfaatdor tomonlarning hamkorligini talab qiladi. Markaziy Osiyo mintaqasi o'zining iqtisodiy salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarish va barqaror rivojlanish yo'lidan borish uchun ushbu choralar majmuasini izchil amalga oshirishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Estache, A., & Fay, M. (2009). Infratuzilmani tartibga solishdagi dolzarb masalalar: Globalashgan dunyodagi siyosiy muammolar. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
2. Andres, L. A., & Briceno-Garmendia, L. M. (Muharrirlar). (2020). Infratuzilma barqaror rivojlanish uchun: Amaliyotchilar uchun qo'llanma. Cham: Springer.
3. Цой М. П., Худояров Р. Т. Рашидов АР ПРОДВИЖЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ //Компьютер ilmlari va muhandislik texnologiyalari. Xalqaro miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallari to'plami– Jizzax: O'zMU Jizzax filiali. – 2022.
4. Цой М. П., Ибрагимов З. Т. ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ЦИФРОВОГО ОБРАЗОВАНИЯ //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 339-342.
5. Цой М. Развития сферы услуг в Узбекистане: тенденции и перспективы //Science technology&Digital finance. – 2023. – Т. 1. – №. 3. – С. 73-86.
6. ЦОЙ М. РОЛЬ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА В ВОПРОСАХ СОКРАЩЕНИЯ БЕДНОСТИ И СОЗДАНИЯ ДОСТОЙНЫХ РАБОЧИХ

МЕСТ–МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Архив научных исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 1.

7. Абдуназаров С. А., Цой М. П. Реформирование системы образования Республики Узбекистан //Актуальные научные исследования в современном мире. – 2016. – №. 10-6. – С. 14-17.

8. Цой М. П. Экономика Узбекистана и роль развития сферы услуг //Экономика и социум. – 2023. – №. 5-2 (108). – С. 1272-1279.

9. Цой М. П., Носирова С. С., Мухтарова Д. Р. ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ СИСТЕМЫ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 420-424.

10. Bo'ltakov S. O 'ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 565-567.

11. Bo'ltakov S. BALIQCHILIKDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI VAHOLASH MEZONLARI //Scientific practical conference. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 366-371.

12. Bo'ltakov S. et al. TURIZM SOHASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI ANAMIYATI //Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований. – 2022. – Т. 2. – №. 12. – С. 60-62.

13. Bo'ltakov S. Innovatsion Usulda Baliq Yetishtirishning Iqtisodiy Samaradorligini Oshirish Yo 'llari (Sirdaryo Tumani Misolida) //Green Economy and Development. – Т. 3. – №. 9. – С. 666837.

14. G'aybullayev Sarvar O. et al. O 'ZBEKISTONDA ISTE'MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO 'NALISHLARI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 119-125.

15. Akramovich N. A., Sarvar G., Yassim H. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 95-99.

16. Гайбуллаев С., Пулатова М. Ish haqi va mehnat munosabatlari //Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности. – 2022. – Т. 1. – №. 5. – С. 370-372.

17. Sarvar G., Sirojiddin S., Xushnudbek P. FACTORS AFFECTING LABOR RELATIONS AND ITS WAGE //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – Т. 1. – №. 12. – С. 126-129.

18. G'aybullayev S. et al. RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – С. 86-89.

19. Uchkun S., Dilshod N. Process of identifying the significant accounts in the revenue cycle //Journal of marketing, business and management. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 32-36.

20. Najmiddinov D. R., Shodlikov D. E. The effect of the secret economy in a daily life of the society //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1A. – С. 56-59.